

Huvudman

Upplands-Bro kommun
kommun@upplands-bro.se

Beslut

Datum 2025-06-27

Dnr SI 2025:3533

Sida 1 (20)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Finnstaskolan i Upplands-Bro kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Upplands-Bro kommun att senast den **20 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetet med särskilt stöd, garanterad undervisningstid och extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Upplands-Bro kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Upplands-Bro kommun ska vidta följande åtgärder

Arbetet med särskilt stöd

1. Se till att personal, när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, anmäler detta till rektorn för utredning om särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera de anmälningar som inkommer under perioden den 27 juni 2025 till den 13 oktober 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
2. Se till att rektorn inleder en utredning om en elevs behov av särskilt stöd för varje anmälan om särskilt stöd som görs till rektorn eller den rektorn har delegerat uppgiften till. Rektorn ska under perioden den 27 juni 2025 till den 13 oktober 2025 dokumentera datum för de utredningar som har startats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att utarbeta åtgärdsprogram för de elever som efter en utredning om särskilt stöd bedöms vara i behov av sådant stöd. Samtliga särskilda stödåtgärder som är aktuella för eleven ska framgå av åtgärdsprogrammet och åtgärderna ska vara konkreta och utvärderingsbara samt ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 9–10 §§ skollagen)
4. Se till att rektorn efter varje sådan utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med skolans fem senast beslutade åtgärdsprogram. (3 kap. 9 §, 2 kap. 10 §, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 33 § förvaltningslagen (2017:900))
5. Se till att, vid minst ett tillfälle före den 13 oktober 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav gällande när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med skriftlig dokumentation som utvisar när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § skollagen)

Garanterad undervisningstid och extra studietid

1. Se till att eleverna i låg- och mellanstadiet ges undervisning som omfattar den minsta garanterade undervisningstiden i samtliga ämnen för respektive stadium. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med timplan och elevscheman som visar hur elevernas undervisningstid i ämnena har fördelats och schemalagts för läsåret 2025/26. (10 kap. 3–5 §§ skollagen och 9 kap. 3–4a, och 9 §§ samt bilaga 1 skolförordningen (2011:185))
2. Se till att alla elever i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med skriftlig dokumentation och scheman om den extra studietid som skolan anordnar. (10 kap. 5 a § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Upplands-Bro kommun en anmärkning avseende brister rörande planen mot kränkande behandling. Upplands-Bro kommun ska senast den **20 oktober 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Upplands-Bro kommun avseende brister rörande betygsättning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser trygghet och studiero samt studiehandledning på modersmålet.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:3533) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har i mars 2025 inlett en tillsyn av Finnstaskolan i Upplands-Bro kommun. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass till årskurs 6 och skolan har läsåret 2024/2025 cirka 400 elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer. Besök på skolenheten har genomförts den 23–24 april 2025. Som en del av tillsynen har även skriftlig dokumentation granskats, bland annat betygskatalog, åtgärdsprogram och planer mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen tar i beslutet ställning till om verksamheten uppfyller skolförfattningarnas krav vad gäller skolans arbete inom områdena

garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd, garanterad undervisningstid, extra studietid, betygsättning, studiehandledning på modersmålet, trygghet och studiero samt arbetet mot kränkande behandling.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garantin för tidiga stödinsatser

Av inkommen information och intervjuer framgår att skolan använder Skolverkets kartläggningmaterial och bedömningsstöd. Lärarna uppger att de "flaggar" direkt när de ser något särskilt och att man genom screeningarna exempelvis tidigt har upptäckt elever i årskurs 1 som behöver stöd i läsning. Särskilda bedömningar och samråd sker tillsammans med speciallärare, vilka har det övergripande ansvaret för garantin. Speciallärare och lärare går tillsammans igenom resultaten och planerar för insatser. Speciallärare och specialpedagog samverkar dessutom på veckovisa så kallade spec-möten kring elever i behov av individuella stödinsatser. Lärare och speciallärare deltar i överlämningar vid studieövergångar och lärarbyten och då överförs resultat från screeningar och de anpassningar och insatser som har gjorts. Rektor tar del av arbetet med garantin.

Extra anpassningar

Lärarna uppger att extra anpassningar används i stor utsträckning i klassrummet och att många av dem sker på gruppnivå för att de som lärare ska hinna med. Skolan har en gemensam grund med till exempel bildscheman, olika appar och hörselkåpor. Enligt inkommen information dokumenterar skolan extra anpassningar i skolans system.

Anmäla behov av särskilt stöd

Lärarna uppger i intervju att elevers behov av särskilt stöd alltid anmäls och att det sker genom att man bokar ett möte med specialpedagog/speciallärare eller tar upp eleven på elevhälsomöten. Några lärare nämner att elevers behov av särskilt stöd ibland måste anmälas flera gånger. Elevhälsan beskriver att elevers behov av särskilt stöd anmäls verbalt eller via mejl till den så kallade spec-gruppen, som består av specialpedagoger och speciallärare. Sedan skolan har infört ett nytt system med listor där lärarna färgmarkerar (grön-gul-röd) elever så har elever med tidigare okänt stödbehov även synliggjorts genom en rödmarkering. Enligt elevhälsan anmäler vissa lärare många elever, medan andra lärare inte anmäler alls och skulle behöva anmäla fler. Vissa lärare är också osäkra i sina bedömningar; de har inte koll på vad eleverna har gjort och hur behov av särskilt stöd bedöms.

Rektor uppger att det ska finnas flera sätt för lärare att anmäla elevers behov av särskilt stöd på. Vilka elever som har anmälts får rektor kännedom om när han ibland närvarar på spec-möten, men det signaleras även genom dokument, mejl eller vid möten med lärare ute i verksamheten. Rektor beskriver att lärarna är olika i sin benägenhet att signalera, vissa gör det snabbt medan andra behöver "en knuff". På fråga om lärare alltid anmäler elevernas behov av särskilt stöd svarar rektorn att det görs till största del, men att det arbetet behöver intensifieras och förstärkas. Att "rödmarkera" en elev i dokumentet innebär enligt rektor inte att en anmälan om särskilt stöd görs, utan endast att man signalerar oro och att det är en elev som behöver diskuteras. Både rektor och elevhälsan beskriver dock att det har förekommit rödmarkerade elever i listan som inte har anmälts av lärare, vilket man från elevhälsans sida har reagerat på. På fråga om rektor anser att skolans rutin för anmälan av behov av särskilt stöd är tydlig svarar denne ja och tillägger att rutinen repeteras med jämna mellanrum på lärarkonferenser.

Skolinspektionen har efter genomgång av ingivna individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 4–6 valt ut och ställt frågor kring flera namngivna elever som har noteringen "är i behov av stödinsatser för att nå godtagbara kunskaper" i ett eller flera ämnen tre terminer tillbaka. För två av dessa elever framkommer hos skolans personal olika uppfattning huruvida eleverna är anmälda för behov av särskilt stöd eller inte. En elev med sådan notering i fem ämnen som lärarna bedömer har behov av särskilt stöd och tror sig ha anmält är enligt elevhälsan och rektor inte anmäld och har inte tagits upp på EHT eller "flaggats för på något sätt". Beträffande en annan elev som enligt alla intervjugrupper har ett behov av särskilt stöd är lärarna av uppfattningen att ett åtgärdsprogram finns, men

elevhälsan uppger att någon utredning av eleven inte har gjorts och att det är osäkert om eleven är anmäld.

Utredning av särskilt stöd

Av inkommen information och intervjuer framgår att det som huvudregel är speciallärare eller specialpedagog som startar utredning av särskilt stöd på delegation från rektor. Lärare, elevhälsan och rektor beskriver dock samstämmigt att det inte alltid startas en utredning om särskilt stöd efter det att en elevs behov av detta har anmälts. Det framkommer att lärare ofta får i uppdrag att fortsätta med eller prova andra extra anpassningar innan en utredning om särskilt stöd startas. På fråga om hur ofta det "bollas tillbaka" till lärare så svarar elevhälsan att det är vanligt och uppskattar att 5 av 10 anmälningar "bollas tillbaka". Rektor bekräftar vid intervju att detta stämmer och säger att lärare har provat olika mycket i klassrummet innan anmälan och att vissa lärare därför kan få "bakläxa". En annan anledning till att elever som egentligen behöver särskilt stöd inte utreds är enligt lärarna att vårdnadshavare inte vill utreda. En lärare beskriver att hen har haft fyra elever där vårdnadshavarna nekar utredning och särskilt stöd.

Åtgärdsprogram med särskilt stöd

Skolinspektionen har efter en genomgång av ingivna betygskataloger för årskurs 6 från höstterminen 2024 samt individuella utvecklingsplaner för årskurs 4–6 valt ut och i intervjuer ställt frågor kring flera namngivna elever som har betyget F och eller noteringen "är i behov av stödinsatser för att nå godtagbara kunskaper" i ett eller flera ämnen de tre senaste terminerna. Det framkommer då att det finns elever som har utretts för särskilt stöd och konstaterats ha ett sådant behov, men saknar ett åtgärdsprogram och inte ges särskilt stöd.

Beträffande två av dessa elever, med ovan notering om behov av stödinsatser i fem respektive sju ämnen under tre terminer tillbaka har elevhälsan och rektor samstämmigt uppgett att behov av särskilt stöd föreligger och att eleverna borde ha ett åtgärdsprogram. Rektor uppger på fråga om en av dessa elever att denne "måste ha fallit mellan stolarna". För en annan elev som också saknar åtgärdsprogram trots ett konstaterat behov av särskilt stöd efter utredning, anger elevhälsan som orsak att eleven inte tar emot stöd och att skolans utredning gjordes för att eleven skulle utredas externt.

Under intervjuer med rektor och elevhälsa framkommer uppgifter om ytterligare två elever som de anser har behov av särskilt stöd och borde ha åtgärdsprogram. Båda dessa elever finns upptagna i den förteckning över särskilt stöd som skolan har upprättat och givit in, där med notering om att beslut har fattats den 12 november 2024 respektive den 9 januari 2025 om att inte upprätta åtgärdsprogram. På fråga hur det kommer sig att

åtgärdsprogram inte har upprättats anger elevhälsan att eleven med beslut i november inte har kunnat prioriteras. Beträffande den andra eleven som av lärare och elevhälsan fördes upp som ett exempel på en elev som inte har men behöver särskilt stöd i framför allt läsning, förklarar elevhälsan att man har sökt den kommungemensamma gruppen Språkspåret. I kompletteringar efter tillsynsbesöket framgår att skolan numera har fattat beslut om att upprätta åtgärdsprogram för båda dessa elever.

Beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram och underrättelse av beslut

Lärarna uppger vid intervju att en utredning om särskilt stöd inte alltid resulterar i ett åtgärdsprogram, men de har aldrig hört talas om att det fattas formella beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Elevhälsan bekräftar att sådana beslut inte fattas och beskriver att det saknas en rutin för detta på skolan. Rektor uppger vid intervju att skolan inte har varit så noga med att fatta sådana beslut, men det är också mycket få fall där en utredning slutar med att ett åtgärdsprogram inte upprättas.

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över elever utredda för särskilt stöd som har givits in. För åtta elever upptagna i förteckningen med beslutsdatum noterat anges att något åtgärdsprogram inte finns. På utredarens fråga om det beträffande dessa elever har fattats formella beslut att inte upprätta åtgärdsprogram kan rektor vid intervjutillfället inte svara, men vid en efterföljande komplettering anges att sådana beslut fattas och signeras digitalt av rektor i skolans system. Rektor förklarar att det är fråga om en intern dokumentation som infördes vid årsskiftet. På fråga om elev och vårdnadshavare får ta del av dessa beslut svarar rektor att de inte får några skriftliga beslut, men att de eventuellt kan få information om att det inte kommer att bli något åtgärdsprogram vid till exempel ett utvecklingssamtal.

Rättslig reglering

Garantin för tidiga stödinsatser

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § (extra anpassningar) eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. (3 kap. 4 § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid

1. en särskild bedömning enligt 4 §,
2. planering av stöd som anges i 5 § när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och
3. uppföljning enligt 4 b §.

Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4a § skollagen)

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan ska det genomföras en uppföljning av de extra anpassningar som getts i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid. Myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske. En underrättelse ska dock alltid vara skriftlig om en part begär det. Underrättelse får ske genom delgivning. (33 § förvaltningslagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att huvudmannen och skolan uppfyller författningarnas krav när det gäller arbetet med garantin för tidiga stödinsatser samt arbetet med extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer dock att det finns flera brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Utredningen i ärendet visar att lärare inte anmäler alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd, vilket är en brist. Skolpersonal har enligt skollagen en skyldighet att anmäla om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Vidare framkommer att anmälningar om särskilt stöd inte alltid leder till en utredning, utan elevhälsan gör en bedömning av om det finns behov av en

utredning om särskilt stöd eller inte. Detta är en brist. Skollagens reglering ger inte utrymme för att rektorn, eller den rektorn har delegerat uppgiften till, gör en individuell bedömning av om en utredning om särskilt stöd ska startas eller inte efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit.

Utredningen visar även att det finns i vart fall tre elever som har utretts för särskilt stöd och konstaterats ha ett sådant behov, men där processen ändå inte har mynnat ut i ett beslut om att upprätta åtgärdsprogram. Skollagen föreskriver att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Att detta inte har gjorts är en brist.

Det har vidare i Skolinspektionens utredning framkommit olika uppgifter om huruvida man på skolan fattar formella beslut om att åtgärdsprogram inte ska upprättas. Av rektors uppgifter är det dock visat att skolan inte systematiskt underrättar elever och deras vårdnadshavare om dessa beslut, vilket är en brist.

Skolinspektionen noterar avslutningsvis att processen vad gäller särskilt stöd, trots skolans rutin som man påminner om, i praktiken inte verkar tydlig i alla delar för hela personalen. Det framgår exempelvis att det råder en osäkerhet hos personalen kring vilka elever som är anmälda eller bör anmälas för behov av särskilt stöd. Ett behov av förtydligande föreligger framför allt gällande vad som utgör en anmälan om särskilt stöd.

Garanterad undervisningstid och extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid

Skolinspektionen har tagit del av skolans timplan avseende läsåret 2024/2025. Av timplanen framgår fördelningen av undervisningstid för respektive ämne och årskurs. Rektor bekräftar i intervju att elevernas scheman för innevarande läsår stämmer överens med den aktuella timplanen. Rektor uppger vidare att skolan normalt använder en kungörelse som tas fram centralt av huvudmannen med hjälp av rektorerna inom kommunen. Detta läsår gjorde rektor dock en egen revidering av timplanen och fördelade om tiden för det utgående elevens val till andra ämnen.

Vid kontroll av skolans beslutade timplan¹ framgår att eleverna i lågstadiet sammanlagt får cirka 72 timmars undervisningstid i musik och cirka 36 timmars undervisningstid i slöjd. Därutöver framgår att eleverna på

¹ Uträkningarna utgår från huvudmannens uppgift om att undervisningstiden fördelas på 180 dagar per läsår.

mellanstadiet får cirka 78 timmars undervisningstid i bild, 171 undervisningstimmar i idrott och hälsa och att ämnet hem- och konsumentkunskap ges i årskurs 6 med en undervisningstid om cirka 30 timmar.

Extra studietid

Av inhämtad information framgår att elever i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i extra studietid, på skolan kallad "studiegård", vid två tillfällen per vecka. Omfattningen på studietiden är 80 minuter för årskurs 4, 80 minuter för årskurs 5 och 60–80 minuter för årskurs 6, vilket rektor bekräftar under intervjun. De elevscheman för läsåret 2024/2025 som givits in utvisar att samtliga åtta klasser i mellanstadiet har "studiegård" två gånger per vecka, men att tiderna för de olika årskurserna är förlagda till olika dagar.

Av elevschemana framgår även att tillfället för "studiegård" på måndagar för de tre klasserna i årskurs 6 delvis krockar med modersmålsundervisning. Lärarna förtydligar i intervju att detta inte gäller för alla språk utan endast somaliska och en viss typ av kurdiska. Rektor bekräftar dessa uppgifter.

Rättslig reglering

Garanterad undervisningstid

Av skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 4 och 5 §§ skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår hur undervisningstiden i timmar för respektive ämne ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen)

Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn (9 kap. 4 § skolförordningen).

Efter en lagändring i 10 kap. 4 § skollagen den 1 juli 2024 har elevens val tagits bort i grundskolan från och med höstterminen 2024 och dessa timmar har fördelats om på andra ämnen enligt en ny timplan i skolförordningen. Enligt timplanen för grundskolan för elever som började årskurs 1–9 höstterminen 2024 har en elev i lågstadiet rätt till 80 timmar undervisningstid i ämnet musik och 50 timmar undervisningstid i ämnet slöjd. En elev i mellanstadiet har rätt till 80 timmar undervisningstid i ämnet bild och 180 timmar undervisningstid i idrott och hälsa. I låg- och

mellanstadiet sammantaget ska eleverna ges 40 undervisningstimmar i hem- och konsumentkunskap. (Bilaga 1 till skolförordningen.)

I förarbetena till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadiindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (Prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

Extra studietid

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Garanterad undervisningstid

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister gällande elevernas garanterade undervisningstid på skolan. Av utredningen i ärendet framgår att skolans framtagna timplan för läsåret 2024/2025 beträffande några ämnen inte ger eleverna tillräckligt med undervisningstid i förhållande till den nationella timplanen för grundskolan som följer av skolförordningen. Elevernas scheman för innevarande läsår överensstämmer enligt rektor med skolans timplan. Därmed understiger elevernas faktiska undervisningstid den garanterade undervisningstiden som följer av den nationella timplanen enligt följande (avrundat till hela timmar).

Ämne / stadium	Nationell timplan	Skolans timplan	Differens
Musik lågstadiet	80 timmar	72 timmar	8 timmar (10 %)
Slöjd lågstadiet	50 timmar	36 timmar	14 timmar (ca 28 %)
Bild mellanstadiet	80 timmar	78 timmar	2 timmar (ca 3 %)

Idrott och hälsa mellanstadiet	180 timmar	171 timmar	9 timmar (5 %)
Hem- och konsumentkunskap låg- och mellanstadiet	40 timmar	30 timmar	10 timmar (25 %)

Skolinspektionen bedömer därmed att det är en brist att eleverna på lågstadiet inte ges sin garanterade undervisningstid i ämnena musik och slöjd samt att eleverna på mellanstadiet inte ges sin garanterade undervisningstid i ämnena bild, idrott och hälsa och hem- och konsumentkunskap.

Extra studietid

Skolinspektionen konstaterar att skolan visserligen erbjuder eleverna i årskurs 4–6 extra studietid, men att denna tid inte för någon av årskurserna uppgår till den tid som enligt lag ska erbjudas. Dessutom saknar vissa av de elever som läser modersmål i årskurs 6 reell möjlighet att fullt ut delta i den extra studietid som skolan faktiskt erbjuder. Detta gäller vid ett tillfälle i veckan då undervisningen delvis krockar med schemalagd modersmålsundervisning. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att eleverna i årskurs 4–6 inte erbjuds extra studietid om minst två timmar per vecka.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Upplands-Bro kommuns verksamhet vid Finnstaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetet med särskilt stöd, garanterad undervisningstid och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Upplands-Bro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmäla och utreda uppgifter om kränkande behandling

Samtliga intervjugrupper beskriver att det förekommer både verbala och fysiska kränkningar på skolan. Lärarna uppger i huvudsak att de agerar och anmäler när de får kännedom om att någon elev ansett sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, men en lärare beskriver att det ibland sker en viss bedömning och avvägning av situationen inför en anmälan. Rektor uppger att händelser som uppfattas som "vardagskonflikter" hanteras separat genom kontakt med vårdnadshavare och anmäls endast om situationen kvarstår.

Av inkommen dokumentation och intervjuer framgår att rektor fått in 68 anmälningar om kränkande behandling de senaste 12 månaderna och att alla anmälningar går vidare till huvudmannen. Skolan har rutiner för hur personal ska agera då de får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling. Trygghetsteamet stöttar lärare med anmälningar och i utredningar. Utredningarna resulterar i olika typer av insatser beroende på vad det handlar om. Uppföljning och åtgärder för att förhindra ytterligare framtida kränkningar sker.

Planen mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av Finnstaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåren 2023/2024 och 2024/2025. Av bägge planerna framgår att rektor tillsammans med Trygghetsteamet har varit ansvariga för upprättandet samt att elever indirekt har varit delaktiga i arbetet genom exempelvis enkäter, trygghetsvandring, klassråd och elevråd. Rektor uppger vid intervju att skolans kurator och socialpedagog ansvarade för upprättande av planen i våras, men att arbetet delvis blev lidande på grund av en tjänstledighet.

Planen från 2024/2025 innehåller en redogörelse och utvärdering av vissa av de åtgärder som angavs i föregående läsårs plan, exempelvis rastvärdar och rastaktiviteter med trivselledare. Utvärderingen innehåller även redogörelser av åtgärder som inte alls listas i föregående års plan.

Planen från läsåret 2024/2025 innehåller en kortfattad beskrivning av vad som framkommit vid årets kartläggning. Det anges fem främjande och förebyggande åtgärder som berör områdena trygghet och studiero. Alla åtgärder har ett mål, en ansvarig person angiven och är tidsatta, men är allmänt och översiktligt beskrivna. Under kartläggningen anges att skolans prioritering inför nästa läsår är att trygga en grupp elever i årskurs 2, men ingen av de angivna planerade åtgärderna kopplar konkret till detta.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande

behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att skolan gör ett flertal anmälningar om kränkande behandling, men att det också framkommit uppgifter som talar för att kanske inte alla händelser som personalen får kännedom om anmäls. Skolinspektionen bedömer dock att personal på skolan anmäler uppgifter om kränkande behandling, men påminner om att det inte ska göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan anmälan sker. Samtliga anmälningar som görs går vidare till huvudmannen och utreds.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/2025. Planen innehåller inte en redogörelse för hur samtliga av föregående års planerade åtgärder har genomförts. Vad gäller redogörelsen av innevarande läsårs planerade åtgärder så konstateras att dessa är alltför översiktliga för att förstå vad som konkret ska göras samt att de endast delvis går att koppla till de identifierade behoven på skolan. Det arbete som beskrivs i planen ska utgå från den specifika skolans behov av att förebygga och förhindra kränkande behandling. För att uppfylla skollagens krav måste det finnas en koppling mellan de åtgärder som anges i planen och de identifierade behoven på skolan. Planen ska med andra ord spegla det arbete som sker på skolan och är tänkt att vara ett verktyg i det förebyggande arbetet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Upplands-Bro kommuns verksamhet vid

Finnstaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling. Utredningen visar dock att skolan genomför åtgärder samt till viss del har redogjort för hur några av föregående plans åtgärder har genomförts. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Upplands-Bro kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I skolans betygs kataloger från höstterminen 2024 som Skolinspektionen har tagit del av framgår att ingen elev i de tre klasserna i årskurs 6 har fått betyg i ämnet idrott och hälsa. För samtliga dessa 81 elever har i kolumnen för aktuellt ämne i stället siffran 2 noterats, vilken enligt förklaring i dokumentet innebär "ämnet ingår inte i elevens utbildning". Rektorn pekar redan i den information som inhämtats innan besöket på att man uppmärksammat att fel noter angivits i betygs katalogen. Där anges vidare att korrekt notering i ämnet idrott och hälsa för årskurs 6 skulle ha varit ett streck då ordinarie lärare inte var i tjänst under höstterminen 2024 och betygsunderlag saknades. Även beträffande de elever i årskurs 6 som har beslut om anpassad studiegång har siffran 2 felaktigt angivits i stället för siffran 3 som enligt förklaring i dokumentet innebär "anpassad studiegång eller anpassad studieplan". Det anges vidare i dokumentationen att rektor och skoladministratör kommer att ha en genomgång med betygssättande lärare inför vårens betygssättning kring hur noter ska anges i betygs katalogen.

Lärare och rektor beskriver i intervjuer att eleverna i årskurs 6 har haft undervisning i ämnet idrott och hälsa under hela höstterminen, men med obehöriga vikarier. Rektor fattade beslut om att inte sätta några betyg i ämnet idrott och hälsa då skolan vid höstterminens slut inte hade tillräckligt med underlag på eleverna, exempelvis hade inte alla simprov genomförts. Lärarna uppger att bedömningen sköts fram då rättvisa betyg inte kunde sättas. Rektorn uppger att undervisningen i idrott och hälsa även under vårterminen sker med en obehörig lärare, men med handledning av behöriga lärare. Skolan kommer att säkerställa att betygen blir korrekta till vårterminen 2025 då läraren nu har en bättre bild av elevernas kunskaper.

Rättslig reglering

Betyg

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § skollagen).

Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet. Detsamma gäller när det ska sättas ett sammanfattande betyg för de naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnena. (10 kap. 18 § skollagen)

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 4 och 5, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper som en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6,
2. i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6, och
3. efter årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 9. (10 kap. 19 § skollagen)

Betygskatalog

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att 1. sätta betyg, och 2. inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § skolförordningen)

Om betyg inte har kunnat sättas enligt 10 kap. 18 § skollagen (2010:800), ska detta markeras med ett horisontellt streck i dokumenten enligt detta kapitel. (6 kap. 19 § skolförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog följer att siffran 2 ska anges i de enskilda ämnena i ämnesblocken när en elev i årskurs 6 i grundskolan eller sameskolan fått blockbetyg i naturorienterande ämnen eller i samhällsorienterande ämnen. När en elev i årskurs 6 i grundskolan eller sameskolan fått betyg i de enskilda ämnena, ska siffran 2 i stället anges i

ämnesblocken. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska eller svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk (skolans val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. (10 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123)

Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen. (11 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att inte någon av de 81 eleverna i årskurs 6 har fått betyg i ämnet idrott och hälsa höstterminen 2024. Betyg ska sättas i ett ämne som man har fått undervisning i. Skollagen ger ingen möjlighet att avstå från att sätta betyg i ett ämne då skolan på grund av sin lärarsituation anser sig sakna tillräckligt betygsunderlag. Endast då betygsunderlag saknas på grund av en elevs frånvaro är det möjligt att inte sätta betyg och markera detta med ett horisontellt streck i betygskatalogen.

Betyget på höstterminen i årskurs 6 är ett terminsbetyg. För terminsbetyg finns inget krav på att samtliga betygskriterier i kursplanen måste bedömas. Av skollagen följer att terminsbetyg bygger på en bedömning av de kunskaper som eleven har inhämtat i ämnet fram till och med den aktuella terminen. Av läroplanen för grundskolan framgår att kunskap i simning är ett av flera betygskriterier som finns i kursplanen för ämnet idrott och hälsa i slutet av årskurs 6. Det finns således andra betygskriterier som elevernas kunskaper höstterminen 2024 hade kunnat bedömas mot. Det är endast i slutet av årskurs 6 som samtliga betygskriterier i ämnet måste ingå i betygsbedömningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Upplands-Bro kommuns verksamhet vid Finnstaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygsättning. Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att rektor säkerställer att eleverna kommer att få betyg i ämnet idrott och hälsa vårterminen 2025 samt att man i lärarkollegiet ska gå igenom hur noter i betygssystemet ska anges. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Samtliga intervjugrupper beskriver en god trygghet bland eleverna, även om de yngre eleverna uppger att det ibland kan vara otryggt vid fotbollsplanen. Skolan har ordningsregler som generellt följs av eleverna. Lärare och elever uppger att studieron är varierande och skiljer sig mellan olika ämnen. De yngre eleverna upplever oftare än de äldre att studieron brister på lektionerna, men att lärarna kan få ordning på de elever som stör.

Av inkommen information och intervjuer framgår att skolan på olika sätt arbetar med elevernas trygghet och studiero. Det har gjorts flera specifika insatser i årskurser där problem har uppstått, exempelvis har man satt in en extra pedagog i en klass. Förebyggande arbeten bedrivs bland annat genom skolans Trygghetsteam, hälsosamtal, rastaktiviteter och olika riktade arbeten om till exempel elevernas språkbruk. Förebyggande arbeten bedrivs även i form av utvecklingsarbeten vad gäller lektionsstruktur och ledarskap i klassrummet. Uppföljning av det förebyggande arbetet sker vid en heldag med personalen och i arbetslagen.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att skolan arbetar förebyggande och åtgärdande med elevernas trygghet och studiero samt att insatser har vidtagits inom dessa områden. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Upplands-Bro kommun har brutit mot bestämmelserna vad gäller elevernas trygghet och studiero. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att 22 elever på skolan har studiehandledning på modersmålet i ett tiotal olika språk. Lärarna uppger i intervju att skolan är snabb på att hos kommunen ansöka om studiehandledning för eleverna och att de elever som behöver får det. Rektor uppger att ingen elev i behov av studiehandledning på modersmålet har nekats sådan.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Upplands-Bro kommun har brutit mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmålet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Nicole Gazett. Utredaren Åsa Lindeberg har varit föredragande i ärendet.